

עיצוב זכרון השואה

איך משתמשים במילון? בבגרות כתוב "הציגו מושג" — וההגדרה חייבת לבוא מהחומר שלמדתם, לא מהקטע. לכן: קוראים את המושג, מכסים את ההסבר ואומרים אותו במילים שלכם. בסוף בודקים את עצמכם במשחק ההתאמה שבעמוד הנושא.

הנושא במבט כולל

מושג	מה צריך לדעת
פרשת קסטנר	התלמיד צריך לתאר את השתלשלות העניינים בסוגיה זו בקצרה. מדוע סוגיה זו עוררה מחלוקת בחברה הישראלית בשנות החמישים: הפרשה הציפה רגשות עזים ביותר שהחברה הישראלית התקשתה להתמודד איתם בסמיכות זמנים כה קרובה לשואה. מצד הוותיקים תערובת של תחושת כעס וחשדנות כלפי ניצולים ושל תחושת אשם ומבוכה שלא עשו די להצלת יהודי אירופה, ומצד הניצולים תחושת אשם משום ששרדו, תחושת בושה וגם רצון לנקום.
זיכרון השואה בשנות החמישים	הקמת יד ושם (1953) כמוסד הלאומי לזכרון השואה: תיעוד, הנצחה, חינוך ומחקר. חוק יום הזיכרון לשואה ולגבורה (1959): עיגון בחוק של כ"ז בניסן כיום זיכרון ממלכתי. הנצחה ראשונית התמקדה בגבורה ובמרד לצד השמדה (גבורת הגטאות, פרוש זיכרון השואה כנרטיב לאומי).
תהליכים בעיצוב הזיכרון	משפט קסטנר (1954-1958): משפט בבית המשפט המחוזי 1954-1955 וערעור בבית המשפט העליון שהסתיים בינואר 1958) עורר מחלוקת ציבורית וביקורת חריפה על התנהלות ההנהגה בשואה; משפט אייכמן (1961) סימן את המפנה להאזנה פתוחה לעדויות הניצולים.
מאפייני ההנצחה בישראל	שילוב של זיכרון ממלכתי (טקסים, ימי זיכרון) עם זיכרון אישי-משפחתי.

מבוסס על חומרי עמוד הנושא באתר ועל מוקדי הלימוד של משרד החינוך (תכנית אשנב). חומר לתרגול ולחזרה עצמית.